

зайняти принцип реальної юридичної відповідальності, перш за все конституційно-правової, органів публічної влади, їх посадових і службових осіб за свої протиправні діяння (дії і бездіяльність).

Адже ще древні філософи вчили, що право без відповідальності є декларативним.

Тому, ми можемо розробити і прийняти відмінну юридичну Конституцію та багато інших чудових законів, але не передбачити реальної відповідальності і на виході ми будемо мати – безлад, хаос, корупцію і багато інших негативних соціальних явищ. Правильність цієї тези неодноразово підтверджує життя. Хочу зазначити, що в сфері конституційно-правових відносин до певної міри панує безвідповідальність різних суб'єктів. Наприклад, народний депутат є, згідно Конституції та законів України, представником Українського народу у Верховній Раді України. Тобто народ делегує владу народним депутатам України для її здійснення. Відповідно громадяни України повинні мати право контролю за діяльністю народного депутата, право відкликання депутата, право дострокового припинення повноважень народного депутата за незадовільне виконання обов'язків визначених в Конституції і законах України. На жаль, цих положень чинне законодавство України не містить. І тому маємо те, що маємо!

Тому я за втілення конституційно-правової відповідальності як принципу проведення конституційної реформи в Україні!

ГАРАНТІЙ МІСЦЕВОЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ І ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Калиновський Богдан Валерійович, кандидат юридичних наук, доцент, заступник начальника кафедри конституційного та міжнародного права НАВС

На даний час розвитку України здійснення конституційної, адміністративно-територіальної, судової та ряду інших структурних реформ на рівні територіальної організації влади не дали очікуваних позитивних результатів. Продовжуються пошуки шляхів, механізмів трансформаційних процесів, при цьому висвітлюється різне бачення соціально-економічних, конституційних, законодавчих перетворень як у муніципальному середовищі, так і в державних владних інституціях.

В останні роки питаннями організації влади на місцях ґрунтовно займалися такі вітчизняні вчені, як: В. Аверьянов, М. Баймуратов, О. Батанов, В. Борденюк, В. Кампо, М. Корнієнко, В. Кравченко, В. Куйбіда, М. Пухтинський, В. Шаповал та ряд інших. При цьому слід зазначити, до недостатньої уваги в науковій літературі приділено уваги гарантіям місцевої публічної влади і їх значенню для захисту і забезпеченню прав людини.

Насамперед слід визначитися з етимологічним значенням поняття “гарантія”, що в перекладі з французької (garantie) означає забезпечення, запоруку. Таким чином, гарантія – насамперед явище, що забезпечує досягнення визначеного результату. Мета гарантії місцевої публічної влади – безперешкодне й ефективне вирішення питань місцевого значення в інтересах місцевих жителів, причому як органами і посадовими особами що здійснюють свою діяльність на місцевому рівні, так і передусім територіальною громадою безпосередньо.

В юридичній науці виділяють два види гарантії: нормативно-правові та організаційно-правові. В свою чергу, нормативно-правові гарантії поділяються на матеріальні і процесуальні. Дія державних гарантії спрямована передусім на збереження конституційного ладу, верховенства

права, конституції і закону, охорону і забезпечення прав та свобод людини і громадянина, здійснення прямого народовладдя, державної влади і місцевого самоврядування [1, с. 555].

Гарантії забезпечують реалізацію права на місцеве самоврядування і ефективну діяльність виборних та виконавчих органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади. Слід наголосити, що таке забезпечення є належним лише за умови, що ці гарантії створюють певну систему, тобто кожний елемент сукупності гарантій взаємозв'язаний з іншими своєю метою, призначенням. Відсутність чи невиконання певної гарантії спричиняє порушення права на місцеве управління, і при цьому ні мети, ні комплексу гарантій місцевого управління не буде досягнуто.

Аналізуючи вітчизняні та зарубіжні науково-теоретичні джерела, можна дійти висновку, що серед науковців не існує єдиної класифікації гарантій місцевої публічної влади, зокрема місцевого самоврядування. Так, В. Кампо стверджує, що "правові гарантії захисту прав і законних інтересів місцевого самоврядування поділяються на конституційні і судові" [2, с. 29]; Є. Ковешніков пише, що гарантії місцевого самоврядування класифікуються на загальні та спеціальні [3, с. 228]; М. Пухтинський розглядає систему державних гарантій місцевого самоврядування, серед яких виділяє: загальні, які обумовлені особливостями соціально-політичного ладу, ступенем розвитку економіки, духовної сфери; конституційні, які визначаються в Конституції і присвячені безпосередньо принципам організації місцевого самоврядування; організаційно-правові, які забезпечують організаційну та правову автономію територіальних громад та органів місцевого самоврядування; фінансово-економічні, спрямовані на додержання фінансової та економічної самостійності місцевого самоврядування; міжнародно-правові, які декларовані у міжнародно-правових актах [4, с. 90].

Певною мірою класифікація гарантій має умовний характер. Проте, на наш погляд, вся система державних гарантій мусить бути вмонтована в конструкцію, яка: по-перше, унеможливила б втручання центру у вирішення місцевих справ; по-друге, сприяла б органам місцевого самоврядування запровадити такий правовий механізм, який дозволяв би самостійно, оперативно і кваліфіковано вирішувати всі місцеві питання в інтересах жителів територіальної громади. При цьому нерозв'язаним залишається один важливий аспект цієї проблеми - відповідальність. Вона має бути диференційованою на кожному рівні самоврядування, у кожній посадовій особі, яка забезпечує певну ділянку роботи.

Головною метою конституційно-правової реформи має стати створення такої інституційної організації публічної влади, яка була б здатною швидко й адекватно реагувати на постійно змінювані інтереси і потреби суспільства, забезпечувати високий рівень надання управлінських послуг, ефективно забезпечувати реалізацію та захист прав і свобод людини. Досвід провідних європейських країн свідчить, що успішно реалізувати такі завдання може тільки сучасний, гнучкий, відкритий для громадськості, багаторівневий і децентралізований механізм публічної влади, органічно поєднуючи загальнонаціональні інтереси з регіональними та місцевими потребами. Беручи до уваги історичне минуле України, можемо констатувати, що сьогодні в Україні спостерігається неоднорідність етнічного складу жителів, відмінність соціально-економічних характеристик регіонів і громад, все це вимагає розумної і зваженої регіоналізації і муніципалізації державного будівництва.

Вважаю, що в умовах фінансової кризи продовження надмірної концентрації повноважень в органах центральної виконавчої влади та

відсутності реальної мотивації органів місцевого самоврядування до місцевого розвитку повинно бути подоланим.

Список використаних джерел:

1. Юридична енциклопедія / Редкол.: Ю.С. Шемшученко, Ф.Г. Бурчак та ін. – Том 3 (К-М). – К.: Вид. “Українська енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 2001. – 732 с.
2. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. – К.: Ін Юре, 1997. – С. 13.
3. Ковешников Е.М. Муниципальное право. - М.: Издательство “Норма”, 2000. – 284с.
4. Пухтинский М.О. Проблемы развития местного самоуправления в Украине // Основы муниципального права Украины: Навчальний посібник / За ред. проф. М.І. Корнієнка. – К., 2000. – С. 90.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СТАНОВЛЕННЯ ФУНКЦІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Пустовіт Жанна Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії держави і права НАВС

Актуальність дослідження проблем становлення і розвитку функцій Верховної Ради України полягає в необхідності вивчення еволюційного процесу розвитку функцій Верховної Ради України, з метою підвищення ефективності її діяльності, що слугуватиме вагомою підставою становлення парламентаризму в Україні.

Дана проблематика вивчалася в наукових працях, С.Головатого, В. Копейчикова, О.Копиленка, Л.Кривенко, О.Мироненка, В.Погорілка, В.Шаповала, Ю. Шемшученка, Л.П.Юзькова та інших вчених.

Процес становлення і розвитку функцій українського парламенту варто поділяти на періоди, що характерні для основних періодів розвитку української державності.

Для кожного етапу розвитку української держави є властивим процес функціонування представницьких установ чи органів, що мали окремі ознаки представницьких установ, які в різні історичні періоди розвитку мали притаманні лише їм функції і повноваження, вивчення змісту яких є вагомою підставою для становлення і розвитку функцій сучасного українського парламенту.

Варто виділяти такі періоди становлення і розвитку української державності: перший період – це ранньофеодальний період нашої державності для якого було характерним діяльність віче; другий період державного будівництва – це литовсько-польська доба, що знаменується діяльністю сеймів; третій період відомий заснуванням Запорозької Січі, в якій функціонували козацькі ради; третій період – це період розбудови Української держави (період діяльності Центральної Ради України та доба Директорії УНР); четвертий період державності, в якій Україна увійшла до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік (для цього етапу є характерною діяльність Верховної Ради УРСР); п'ятий період формування України як самостійної, незалежної і демократичної держави характеризується прийняттям 16 липня 1990 року Декларації про державний суверенітет України, Акту проголошення незалежності України та прийняттям 28 червня 1996 року Конституції України

Ранньофеодальний період розвитку української державності знаменується зародженням віче, які виконували ряд функцій, що в сучасній науці конституційного права визначаються як законодавча, представницька, установча, контрольна, бюджетна та зовнішньополітична.

Наступним етапом в еволюційному процесі щодо становлення функцій українського парламенту стала литовсько-польська доба, яка припадає на XIV – XVст. Вже починаючи з XV століття на території України шляхта збиралася з метою вирішення важливих державних питань та проводила сейми, які мали певну ієрархію і розподілялися переважно земські та